

Tilintarkastuskertomus 2024

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen aluevaltuustolle

Olemme tarkastaneet Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2024. Tilinpäätös sisältää hyvinvointialueen taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailun ja toimintakertomuksen. Lisäksi tilinpäätökseen kuuluva konsernitilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot.

Aluehallituksen ja muiden tilivelvollisten velvollisuudet

Aluehallitus ja muut tilivelvolliset ovat vastuussa hyvinvointialueen hallinnosta ja taloushoidosta tilikaudella. Aluehallitus ja hyvinvointialuejohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan hyvinvointialueen tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Aluehallitus ja hyvinvointialuejohtaja vastaavat myös sisäisen valvonnan järjestämisestä ja sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Olemme tarkastaneet tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti olennaisten virheellisyyksien havaitsemiseksi ja raportoimiseksi tarkastuksen tuloksina. Hallinnon tarkastuksessa olemme selvittäneet toimielinten jäsenten ja tehtäväalueiden johtavien viranhaltijoiden toiminnan lainmukaisuutta. Hyvinvointialueen sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisen asianmukaisuutta olemme tarkastaneet ottaen huomioon toimintakertomuksessa niistä esitetyn selonteon. Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet ja voidaksemme lausua sisäisen valvonnan järjestämisestä, mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon hyvinvointialueen sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen tai riskienhallinnan tehokkuudesta. Lisäksi olemme tarkastaneet hyvinvointialueen rahoituksen perusteista annettujen tietojen oikeellisuutta.

Olemme tehneet tarkastuksen kohtuullisen varmuuden saamiseksi siitä, onko hallintoa hoidettu lain ja aluevaltuuston päätösten mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa olemme tarkastaneet riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Tarkastuksen tulokset

Hyvinvointialueen taseessa on aiemmilta ja päättyneeltä tilivuodelta kertynyttä alijäämää yhteensä 83,1 miljoonaa euroa, josta 48,5 miljoonaa euroa on kertynyt tilivuodelta 2024. Lain hyvinvointialueesta 115 §:n mukaan tilivuosilta 2023 ja 2024 taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa tilivuoden 2026 loppuun mennessä. Aluevaltuuston 10.12.2024 hyväksymä talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2026–2027 eivät ole hyvinvointialuelain edellyttämällä tavalla tasapainossa, koska tilivuoden 2025 talousarvion hyväksymishetkellä ennakoitu tilivuoden 2024 alijäämä mukaan luettuna se osoittaa taloussuunnitelmakauden 2025–2027 lopussa kertynyttä alijäämää yhteensä 55,3 miljoonaa euroa. Tilivuoden 2026 lopussa kertynyt alijäämä on taloussuunnitelman mukaan 55,5 miljoonaa euroa, kun otetaan huomioon tilivuoden 2024 loppuun kertynyt toteutunut alijäämä.

Toimintakertomuksen Talouden tasapainottamistoimenpiteet –kohdan mukaan hyvinvointialue ei kykene sopeuttamaan toimintaansa riittävästi kattaakseen alijäämän tilivuoden 2026 loppuun mennessä. Taloussuunnitelman 2025–2027 mukaan hyvinvointialue on arvioinut kattavansa kertyneen alijäämän tilivuteen 2028 mennessä. Perustuslailla turvattuja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluita ei toimintakertomuksessa annetun selvityksen mukaan pystyttäisi turvaamaan, mikäli sopeuttamistoimia tehtäisiin talousarviossa tilivuodelta 2025 ja taloussuunnitelmassa 2026–2027 kuvattua

sopeuttamisohjelmaa huomattavasti laajemmin, mitä talouden tasapainoon saattaminen tilivuoden 2026 loppuun mennessä vaatisi.

Hyvinvointialueen talouden tasapainoon ja rahoituksen riittävyyteen kulujen kattamiseksi tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Muistutuksena esitämme, että tilivuoden 2025 talousarvio ja tilivuoden 2026 taloussuunnitelma eivät ole hyvinvointialuelain 115 §:n mukaisesti tasapainossa, kun otetaan huomioon tilivuosien 2023 ja 2024 kertynyt alijäämä. Muistutuksesta huolimatta esitämme vastuuvapauden myöntämistä aluehallitukselle ja hyvinvointialuejohtajalle, koska kertyneen alijäämän kattamisaikaa on jäljellä.

Muilta osin hyvinvointialueen hallintoa on hoidettu lain ja aluevaltuuston päätösten mukaisesti.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä on puutteita siltä osin, kun aluehallitus tuo niitä esille sisäisen valvonnan selonteossa. Puutteet koskivat muun muassa hankintaprosessien noudattamista, hankintojen valvontaa ja sopimusvalvontaa. Tarkastuksessamme tuli esille tapaus, jossa henkilö oli ylittänyt hankintavaltuuden, jättänyt valmistelematta hankinnasta hankintaohjeen mukaisen päätöksen ja laatinut tavanomaista sopimusta heikomman sopimuksen hyvinvointialueen ja toimittajan välille. Eräänä puutteena selonteossa todettiin systemaattisen riskienhallintaprosessin keskeneräisyys. Selonteossa on lisäksi tuotu esille, että maksuliikenteen kontrolliympäristöä on kehitetty tilikauden aikana havaittujen puutteiden pohjalta. Yleisemminkin selonteossa on todettu, että sisäisen valvonnan osatekijät ovat hyvinvointialueella kehittyneet tilikauden aikana oikeaan suuntaan kautta linjan. Hyvinvointialueella on tehty toimenpiteitä havaittujen puutteiden korjaamiseksi ja työtä jatketaan kuluvalle taloussuunnittelukaudella.

Muilta osin hyvinvointialueen sisäinen valvonta, sisäinen tarkastus ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Hyvinvointialueen rahoituksen perusteista annetut tiedot ovat oikeita.

Lisätietona toteamme, että kuten tilinpäätöksessä on todettu, aluehallitus on päättänyt Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen irtaantumisesta Apotti-yhteistyöstä ja irtautumiseen liittyvät korvaukset rasittavat hyvinvointialueen taloutta. Irtautumissopimuksen mukaan lähtevä osakas maksaa jääville osakkaille erokorvauksen, joka on Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen osalta 4,6 miljoonaa euroa. Erokorvauksesta on kirjattu vuoden 2024 kuluksi sen aikana maksettu osuus 2,3 miljoonaa euroa ja loppuosa tullaan jaksottamaan kuluksi tilikausille 2025 ja 2026. Käsittääksemme irtautumissopimuksen myötä kirjanpitolain 5 luvun 14 §:n mukaiset pakollisen varauksen tai vastaisen menon ja menetyksen kirjaamisvelvoitteen edellytykset saattaisivat täytyä, jolloin erokorvaus olisi ollut perusteltua kirjata kokonaisuudessaan kuluksi 2024 tilinpäätökseen. Kuluksi kirjaamaton summa, 2,3 miljoonaa euroa, ylittää raportointikynnyksemme, mutta käsityksemme mukaan ei johda siihen, että tilinpäätös olisi olennaisesti virheellinen.

Hyvinvointialueen tilinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan tilikauden tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta.

Lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Esitämme tilinpäätöksen hyväksymistä.

Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 5. toukokuuta 2025

KPMG OY AB

Mikko Luoma
JHT, KHT